

незамінним у студентському оркестрі. Неймовірно допитливий, Сковорода оволодів у Академії принципами партесного (багатоголосого хорового) концерту, вивчав музику Іоанна Дамаскіна, осягав закони композиції. Адже в Могилянській академії зосередилися традиції видатних музикантів-просвітителів Феофана Прокоповича, Григорія Кониського, Лазаря Барановича, вже була відома «Грамматика мусикійська» Миколи Дилецького, саме тут здобували освіту музичні генії України Максим Березовський, Артемій Ведель та інші митці.

Сковорода вважав музику надзвичайно важливою для духовного розвитку людини. Він писав «Музика – це мова душі, її вираз і втілення», вона має здатність впливати на почуття і душу людини, робити її більш чутливою до краси навколишнього світу. Музика є засобом вираження людських почуттів і емоцій, а також засобом спілкування між людьми.

Музика в житті Григорія Сковороди була не тільки різноманітними мелодіями і звуками, але й мовою, що глибоко проникала в душу та допомагала йому розкрити внутрішній світ. Як він колись сказав: «Музика нагадує людям про доброту і внутрішню гармонію, і вона може вразити серця тим, хто її слухає».

Вона була джерелом натхнення та рефлексії, і її вплив на філософські погляди Сковороди був надзвичайно суттєвим. Музика допомагала йому знаходити відповіді на питання про природу людини, її ставлення до світу та долі. Вона була і залишається невід'ємною частиною спадщини цього великого мислителя та поета.

Важливою ознакою є те, що поет також грав на інструментах, що не вимагають нот, але пронизують саме серце життя. Його музика не зникла, а стала частиною того часу, де кожна нота була сторінкою вічності, а його ім'я стало синонімом гармонії.

Висновки. Отже, однією з ключових складових життя та філософського світогляду Григорія Сковороди була музика. Для нього музика не була просто звуком чи розважальним мистецтвом. Він вбачав у ній мову душі, вираз почуттів і емоцій, яку можна було використовувати для досягнення духовної гармонії.

Поет переконував, що музика має надзвичайну силу впливу на психологію та духовний стан людини, вважав, що слухання музики може впливати на наші почуття та емоції, надихати на добрі справи та відкривати двері до внутрішнього світу.

Музика в житті Сковороди була не тільки джерелом естетичного задоволення, але і могутнім інструментом для досягнення духовної глибини та гармонії. Вона відіграла ключову роль у його філософському світогляді і допомагала йому знайти відповіді на багато життєвих питань, була відображенням його внутрішнього світу і джерелом натхнення для всіх, хто доторкнувся до його творчості та філософії.

ОБРАЗИ ТВАРИН ТА ЇХ МІСЦЕ У ТВОРЧОСТІ Г.С.СКОВОРОДИ

Носова С.В.

Науковий керівник: Савченко А.О.

Національний Фармацевтичний університет, Харків, Україна

0685632472sv1@gmail.com

Вступ. Григорій Савич Сковорода був видатним українським літературним діячем, композитором літургійної музики, засновником власної філософії, поетом та духовним мислителем, родом з Полтавщини. Творчість філософа шанується не тільки в Україні, але в усьому світі, результати процесу його творчої діяльності залишили нам у спадщину блискучий

скарб, у вигляді безсмертної мудрості, якою невинно цікавляться і закордонний вчені, і літературознавці, і навіть пересічні громадяни інших країн. Книги про пана Сковороду, повні цікавинок з життя цієї видатної людини та глибоких досліджень його літературних досягнень, опубліковано багатьма мовами світу, як й окремі його твори, теми яких актуальні й зараз. В контексті його філософії гостро стоять питання свободи, віри та сродної праці. Спадщина Г.С.Сковороди дуже різноманітна, серед закутків з чудових віршів, трактатів та байок можна заблукати, досліджуючи глибину та геніальність його творчості роками, якщо не століттями. Всі ці здобутки мають надзвичайно важливу художню і педагогічну цінність – це скарби української літератури.

Мета дослідження. Дослідити значимість образів тварин та їх місце у творчості Григорія Сковороди.

Матеріали та методи. Літературні твори Г.С. Сковороди, біографічний, порівняльно-історичний методи.

Результати дослідження. Досліджуючи творчість Г.С.Сковороди, я не могла не помітити, як вміла рука поета кмітливо використовувала образи тварин з метою вказати нам на беззаперечні сенси. Його твори часто містять алегорію, у яких тварини виступають символами різних явищ та якостей людської природи, тож пропоную разом зануритись у фантастичний світ, створений нашим видатним філософом, і доторкнутись до істини, захищеної від неவிбагливого ока. Григорій Савич Сковорода працював у різних жанрах літератури, проте особливе місце в його писемному спадку посідають легендарні байки. Байка – це короткий літературний твір, зазвичай написаний у прозі, який несе в собі навчальний, морально-етичний підтекст. Саме у цьому жанрі, письменникам притаманно використовувати алегорію, тобто передачу рис характеру, емоцій та відчуттів персонажів через тварин. Пан Сковорода використовував образи тварин та природи для передачі своїх філософських поглядів та ідей про життя, мудрість і взаємодію людей з навколишнім середовищем. В 1769 році, перебуваючи у місті Харків, філософ навіть ухвалив рішення створити цілу збірку, яку писав по 1774 рік, подарувавши нам 30 творів, і яка згодом отримала однойменну назву – «Байки Харківські». Григорій Савич писав байки в античному стилі, надихнувшись творчістю Езопа, давньогрецького фабуліста, якого вважав “богом” усіх байок. Орієнтацію на естетику Езопа можна відчувати у сюжетах байок «Жаби», «Орел та Черепаха», «Чиж та Щиглик». Навіть перша байка мала назву «Басня Езопова». Для Григорія Савича Сковороди твори Езопа стали ідеалом, прикладом і невичерпним джерелом мотивації, але на мою скромну думку, це саме той випадок, коли учень перевершив вчителя. Характерно, що мова байок Г. Сковороди простіша і ближча до розмовної, ніж в інших творах. Тексти байок насичені багатьма народними фразеологізмами, прислів’ями і приказками, літературними афоризмами. Сковородинівські образи можна розділити на три основні групи: тварини й птахи (жаба, зозуля, дрозд, собака, вовк, бджола, змії, ворон, голуб соловей, яструб, орел), фантастичні істоти (сфінкс, сирени, фенікс), рослинний світ (колос, яблуня, квасоля, зерно). На прикладах перших двох груп героїв чітко просліджується життєва позиція автора. Григорій Сковорода в багатьох байках освітлює теми сродної праці “Сродна праця – це найсолідша у світі річ”, як писав філософ. Байка про зозулю і дрозда натякає нам на те, що “Робота наша – джерело радості”. Без неї ми неспокійні. Байка «Бджола та Шершень» возвеличує працю, як джерело щасливого життя, засуджує ледарство і бездіяльність. Шершень – паразит, це символ людей-ледацюг, які живуть, користуючись іншими, а бджола – це символ мудрої людини, яка трудиться і клопітливо працює. У гостро сатиричній байці «Олениця та Кабан» Григорій Сковорода засуджує пихатість, прагнення до титулів та високого статусу, знову звертаючись

до ідеї сродної праці, адже про людину потрібно судити не за її одягом та навіть не за словами, й точно не за положенням у суспільстві, а за справами, й виключно за справами. Образ жаб свідчить про те, що кожна людина повинна займатись чесним ремеслом, бо всяка розкіш може зубожіти, висохнути, як озеро, а непишне, але спокійне існування стане для нас найщасливішим. Для Григорія Савича дуже важливим чинником людських стосунків є дружба. У творі "Собака і вовк" він розкриває моральні джерела дружби: великодушність, справедливість і розумність, а заздрощами завжди можна спіймати облизня. Собаки Левкон та Фирідам – це образи людей, які розуміють справжню ціну дружби, вміють вкладати в неї сили. Вовк – це образ хитрої, егоїстичної та лицемірної людини. В баладі «Соловей, Жайворонок, Дрізд» описана щира, безкорислива дружба, що приносить справжнє щастя; за словами автора, немає нічого дорожчого, солодшого і кориснішого за дружбу. У «Мурашці і свині» філософ встановлює паралель між двома образами: розумною мурашкою та жадібною свинею – це порівняння демонструє, що прагнення до багатства та постійної насолоди не приведуть до справжнього щастя, у той час, як наполегливість, розсудливість та стриманість можуть подарувати щирі радість. У творах Сковороди птахи посідають особливе місце, кожен птах має своє образне значення: ворон має негативне значення, голуб – провісник, символ чистого мирного неба, соловей – квітучої весни, орел – мудрості, величі та свободи, яструб – нещастя. Збірка віршів «Сад Божественних Пісень» Г.С. Сковороди, яка була видана посмертно, наповнена багатьма образами тварин, які використовуються як алегорії для вираження філософських ідей та моральних вказівок. Пропоную ознайомитись з деякими з найвизначальніших образів у цьому творі: лебеді символізують чистоту і духовність, журавлі – високий рівень самовдосконалення. Лев – силу, а хитра лисиця – лукавість.

Висновки. Отже, дослідивши багату творчу спадщину генія української літератури Григорія Савича Сковороди, можна зробити висновок, що образи тварин не тільки збагачують його твори художнім вираженням, але й стають ключовим елементом для розкриття філософії автора та сенсу кожного твору, вірша, балади. Вміле оперування образами, використання простої для сприйняття алегорії зробило твори більш доступними для широкого кола читачів. За Вас, Савичу! Дякую за мудрість!

ЖАДАН І СКОВОРОДА

Онушак Г.В.

Науковий керівник: Садівніков О.К.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
anaonusak@gmail.com

Вступ. Сергій Жадан – український поет, письменник, перекладач. Народився 23 серпня 1974, в м. Старобільськ в україномовній родині. У 1991 році переїхав до Харкова, був одним з організаторів харківського неофутуристського літературного угруповання «Червона Фіра». З 2004 – незалежний письменник.

Григорій Савич Сковорода – український просвітител-гуманіст, філософ, поет, педагог. Григорій Сковорода народився 3 грудня 1722 року в селі Чорнухах на Полтавщині в сім'ї малоземельного козака, а отже і українську мову чув змалку. Його називають мандрівним філософом. Сковороду вважають зачинателем жанру байки. Сам він називав себе Варсавою, тобто сином свободи. "Багатством живиться тіло, а душу звеселяє споріднена праця". В